

The background image is a photograph of the interior of a Gothic cathedral. It features a series of tall, slender columns supporting a high, vaulted ceiling. Light streams in from several large, arched windows, creating a warm, golden glow. In the center of the nave, a small figure of a person stands, providing a sense of scale to the vast space.

Een plek voor

contemplatie en viering

Interview met
Jac Bisschops-
en openingsrede
van Mark Delrue

Beeldend kunstenaar Jac Bisschops (1952) ontwierp een katholieke kapel voor de nieuwbouw van het Algemeen Ziekenhuis Maria Middelaars te Gent. De kapel is een plek om te bidden, te danken voor geboorte of genezing en de geest van ballast te ontdoen. Naast dat het een waardige ruimte is waar de heilige mis kan worden opgedragen, nodigt deze kapel de bezoeker uit tot inkeer en contemplatie.

Jan Meijering

Jac Bisschops: 'Ik wilde een kapel maken waar je naar binnen gaat en stil kan worden. Daar waar geen gedachte meer is, ik noem dat een staat van bewustzijn van voorbij het denken. Eenvoud en transcendentie vormen de kern van deze kapel.

Mijn vele reizen naar onder andere het hooggebergte van de Himalaya, de woestijngebieden van Egypte en India zijn van grote invloed op mijn werk. Op zo'n reis ga ik niet schilderen, maar alleen kijken en landschappen voelen, uitgestrekte ruimte, de trillende lucht door warmte van de zon, het aanraken van aarde, het niet moeten, de rust en stilte van de nacht. Je komt dan los van ideeën, plannen en ego's, je hebt momenten dat je helemaal blanco bent. Die ervaring probeer ik in mijn werk te leggen. Naast het onderdompelen in ongerepte, meestal ruwe landschappen is mijn passie voor sacrale bouwkunst een grote inspiratiebron voor mijn werk. Ik heb vele tempels en godshuizen uit oude culturen mogen bezoeken.'

Cisterciënzers

'De kapel is een stille hommage aan de cisterciënzers van Gent, zonder hen had dit zie-

kenhuis misschien niet bestaan. Het ziekenhuis is in 1934 door de zusters geïnitieerd. Het is uitgegroeid tot een hedendaags kwalitatief hoogstaand ziekenhuis.

Toen ik hoorde dat zij aan de bakermat van het ziekenhuis hebben gestaan, gaf me dat veel inspiratie want ik heb een voorliefde voor de eenvoud van de sobere romaanse cisterciënzer bouwstijl. Vooral het licht speelt een belangrijke rol in hun architectuur. Vorig jaar bezocht ik de Abdij van Fontenay in Bourgondië, gesticht door monnik en mysticus Bernard van Clairvaux. Voor mij was dat een heldere ervaring, vergelijkbaar met een spirituele ervaring, zoals je die kunt hebben als je bewust een glas zuiver water drinkt.'

Opdracht

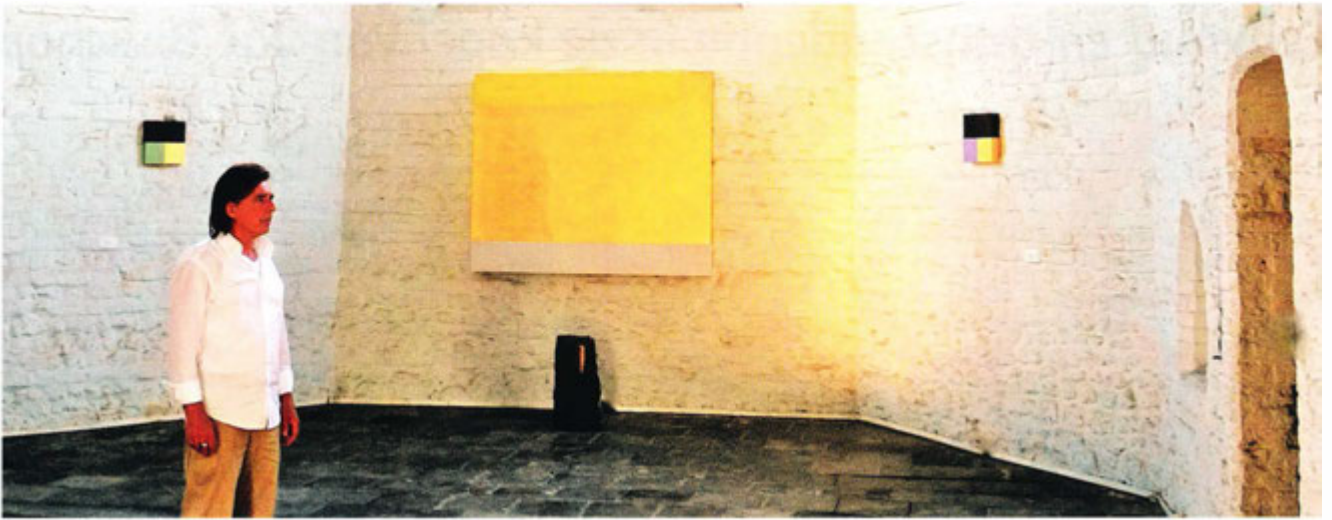
In de opdrachtverklaring voor het ontwerp van de kapel, kreeg ik een door de opdrachtgever bepaalde ruimte, gelegen op de tweede verdieping, midden in het ziekenhuis toegewezen. Één voorwaarde was dat het een kapel moest worden waarin de heilige mis kan worden opgedragen.

Dat hield in: het ontwerpen van een altaar, tabernakel, voorgangerszetel en een ambo voor de kapel. Voor het gehele ontwerp van de kapel kreeg ik 'carte blanche'. Ik vind een stiltekapel in een ziekenhuis net zo belangrijk en noodzakelijk als de meest geavanceerde operatiekamer. De mogelijkheid tot een bezoek van een sacrale ruimte vind ik belangrijk. Het kan zowel goed zijn voor de gesteldheid van de patiënt, alsmede

Foto vorige pagina: de Abdij van Fontenay.

Onder: Jac Bisschops in zijn atelier.

voor iedereen die geconcentreerd werkzaam is in het ziekenhuis. Alle bezoekers mogen tot rust kunnen komen in de kapel.’

Verrijzenis

‘In 2006 was mijn werk vertegenwoordigd in een tentoonstelling over kunst en spiritualiteit.

De galerie had priester Mark Delrue uit Brugge uitgenodigd om een lezing te geven over de tentoonstelling. Hij stond voor mijn kunstwerk *Resonance of calm*, een tweedelig werk dat bestaat uit een steen, zwart dioriet en een paneel met tempera en bladgoud. Het werk is zen-boeddhistisch georiënteerd. Een metafoor voor het aardse en het spirituele.

Toen hij zijn lezing beëindigde zei hij: ‘Dit werk van Jac Bisschops is de verrijzenis’. Ik had het nooit geïnterpreteerd als de verrijzenis van Christus. Als priester zijnde kon hij het er in beleven. Toen dacht ik: ja, dat kan dus ook. En nu kan ik het bijna niet meer anders zien. Sinds die eerste ontmoeting met Mark Delrue hebben we in mijn atelier vele inspirerende gesprekken over kunst gehad. Zo ook bijvoorbeeld over het kruis.

De kruisvorm komt voor in alle eeuwenoude culturen. De horizontale lijn in de kruisvorm staat voor mij als het aardse en de verticale lijn staat symbool voor het spirituele. Je kunt ook lezen als het mannelijke en het vrouwelijke, daar waar beiden elkaar raken ontstaat leven.

In de kapel heb ik op de wand achter het altaar een kruisvorm van vijf gouden schijven geplaatst. Voor mij symboliseren de schijven de vijf oerelementen: aarde, water, vuur, lucht en ether in het midden, de verbinding tussen de vier andere elementen.

Mark interpreteert de vijf gouden schijven ach-

ter het altaar als de vijf wonden van Jezus, de stigmata’.

Sedes Sapientiae

‘Voor de kapel zijn we nog op zoek naar een eenvoudig houten Mariabeeld met kind. Een Sedes Sapientiae is naar mijn idee het meest geschikt om in de nis van het langwerpige daglicht-raam een plaats te krijgen. Het liefst zou ik een vroeg-middeleeuwse Sedes Sapientiae willen, vol geschiedenis en patine, waarin reeds een ziel aanwezig is. Een beeld dat zacht ‘ademt’. Hierdoor zal er een fijne samenwerking van het oude en het nieuwe in deze hedendaagse kapel kunnen ontstaan, een synergie die de hele ruimte constant sensibiliseert.’

Compliment

‘Het bouwen van een ziekenhuis is zeer complex. Twee weken voordat het ziekenhuis officieel in gebruik genomen werd en op logistiek gebied in de bouw nog zeer veel zaken geregeld moesten worden, kwam algemeen directeur van het ziekenhuis professor Pascal Verdonck, de kapel binnen. Nadat we vijf minuten op een van de banken zaten, vertelde hij mij dat hij door deze kapel in korte tijd vergeten was dat hij zich midden in het ziekenhuis bevindt. De rust in de kapel was voor hem zeer verhelderend.

Toen wist ik dat de kapel klaar was.’

Jan Meijering is beeldend kunstenaar en redactielid van dit blad.

Voor de openingsrede van Mark Delrue, zie de volgende pagina. De foto’s bij dit artikel zijn van Jac Bisschops.

Resonance of calm - tentoonstelling Jac Bisschops in de Romaanse Kerk te Ettelgem B.